

Predmet C-633/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

23. listopada 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

18. listopada 2023.

Žalitelji:

Electrabel SA

Fédération belge des entreprises électriques et gazières

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL

Wind4Wallonia 2 SA

Luminus SA

EDF Belgium SA

Activent Wallonie SCRL

Eol'Wapi

Lumiwind C

Luminus Wind Together SC

Druga stranka u žalbenom postupku:

Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG)

Intervenijent:

État belge

Predmet glavnog postupka

Poništenje Odluke (B)2511 Commissiona de Régulation de l'Électricité et du Gaz (Komisija za regulaciju električne energije i plina, Belgija, u daljnjem tekstu: CREG) od 28. veljače 2023. o obrascu prijave koji trebaju ispuniti obveznici plaćanja nameta uvedenog u okviru gornje granice tržišnih prihoda proizvođača električne energije (u daljnjem tekstu: pobijana odluka). Pobijana odluka dostupna je na sljedećoj internetskoj adresi: <https://www.creg.be/fr/publications/decision-b2511>.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

1. Donošenjem Uredbe (EU) 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije (u daljnjem tekstu: Uredba 2022/1854) Vijeće Europske unije namjeravalo je, u kontekstu povećanja cijena, „ublaž[iti] učin[ke] visokih cijena energije putem izvanrednih, ciljanih i vremenski ograničenih mjera” (članak 1. te uredbe). Kad je riječ o tržištu električne energije, navedenom uredbom osobito se predviđa utvrđivanje obvezne gornje granice tržišnih prihoda i pravilâ o raspodjeli viška prihoda (vidjeti poglavlje II. odjeljak 2., konkretno članke 6. i 7. te uredbe).
2. Na temelju članka 2. točke 5. Uredbe 2022/1854, valja smatrati da „tržišni prihod” znači ostvareni prihod koji proizvođač prima u zamjenu za prodaju i isporuku električne energije u Uniji, bez obzira na ugovorni oblik u kojem se odvija takva razmjena, uključujući ugovore o kupnji energije i druge postupke zaštite od rizika fluktuacija na veleprodajnom tržištu električne energije, isključujući bilo kakvu potporu koju dodjeljuju države članice”. „Višak prihoda” znači „pozitivna razlika između tržišnih prihoda proizvođača po MWh električne energije i gornje granice tržišnih prihoda od 180 EUR po MWh električne energije, predviđene u članku 6. stavku 1.” (članak 2. točka 9. Uredbe 2022/1854).
3. Člankom 6. stavkom 1. te uredbe određuje se da se „[t]ržišni prihodi proizvođača ostvareni proizvodnjom električne energije iz izvora iz članka 7. stavka 1. [odnosno iz nuklearne energije, energije vjetra, solarne energije, geotermalne energije, hidroenergije bez spremnika, biomase osim biometana, otpada, lignita, naftnih derivata i treseta] ograničavaju [...] na najviše 180 EUR po MWh proizvedene električne energije”.
4. Stoga je prihvaćeno načelo da države ubiru prihode iznad određene gornje granice koje su ostvarili sudionici na tržištu električne energije koji imaju koristi od iznimno visokih cijena te energije na temelju sustava utvrđivanja cijena električne energije na veleprodajnom tržištu za dan unaprijed, pri čemu se ne suočavaju s povezanim povećanjem troškova, čime se državama omogućuje da financiraju ciljane mjere u korist korisnikâ. Utvrđena gornja granica znatno je viša od prosječnih vršnih tržišnih cijena prije veljače 2022., s obzirom na to da sudionici na tržištu prilikom donošenja prvotnih odluka o ulaganju nisu predvidjeli

moćnost ostvarivanja takvih razina prihoda koji stoga predstavljaju izvanredne prihode zbog učinka neočekivane koristi.

- 5 Belgijski je zakonodavac 22. prosinca 2022., u okviru provedbe Uredbe 2022/1854, u loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (Zakon od 29. travnja 1999. o organizaciji tržišta električne energije, u daljnjem tekstu: Zakon o električnoj energiji) unio poglavlje V.ter, naslovljeno „Gornja granica tržišnih prihoda proizvođača električne energije”, koje sadržava članak 22.ter i članak 22.quater. Ta je izmjena uvedena loijem du 16 décembre 2022 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité (Zakon od 16. prosinca 2022. o izmjeni Zakona od 29. travnja 1999. o organizaciji tržišta električne energije i o uvođenju gornje granice tržišnih prihoda proizvođača električne energije, u daljnjem tekstu: Zakon od 16. prosinca 2022.).
- 6 Novim člankom 22.ter Zakona o električnoj energiji uvodi se gornja granica tržišnih prihoda proizvođača električne energije naplatom nameta u korist države koji iznosi 100 % takozvanog „viška” prihoda ostvarenog u razdoblju od 1. kolovoza 2022. do 30. lipnja 2023. (u daljnjem tekstu: namet). „Viškom prihoda” smatraju se prihodi koji prekoračuju gornju granicu od 130 eura po MWh električne energije (članak 22.ter stavak 4. Zakona o električnoj energiji). U članku 22.ter stavku 5. tog zakona, tržišni prihodi definiraju se kao prihod koji su obveznici o kojima je riječ ostvarili od svake transakcije u zamjenu za prodaju i isporuku električne energije tijekom navedenog razdoblja. Drugim podstavkom te odredbe predviđaju se pretpostavke (ovisno o vrsti proizvodnog postrojenja) za utvrđivanje tih prihoda. Te se pretpostavke u biti temelje na transakcijama koje je obveznik morao izvršiti (vidjeti točku 10. i sljedeće ovog sažetka).
- 7 Člankom 22.ter stavkom 6. Zakona o električnoj energiji CREG-u se nalaže da utvrdi obrazac prijave i oblik dokumenata koje obveznici plaćanja nameta trebaju dostaviti u svrhu utvrđivanja njegova iznosa. Na temelju stavka 7. tog članka, CREG treba predložiti iznos nameta za svakog obveznika, a zatim se svaki prijedlog šalje Serviceu public fédéral Économie (Savezna javna služba za gospodarstvo, Belgija) (stavak 8.). CREG je zadužen i za provjeru prijave obveznikâ (članak 22.quater stavak 1. Zakona o električnoj energiji). Nakon što zaprimi CREG-ov prijedlog, Savezna javna služba za gospodarstvo utvrđuje iznos nameta koji treba platiti (članak 22.quater stavak 2. tog zakona). Ako obveznik ne podnese prijavu u predviđenom roku ili u slučaju nepotpune prijave, CREG može predložiti naplatu nameta po službenoj dužnosti (članak 22.ter stavak 7. drugi podstavak navedenog zakona).
- 8 CREG je na temelju Zakona o električnoj energiji donio pobijanu odluku, čije poništenje žalitelji iz glavnog postupka, odnosno društva koja djeluju u sektoru proizvodnje i opskrbe električnom energijom te udruženja poduzetnika iz tog sektora, traže od suda koji je uputio zahtjev, osobito zbog toga što ta odluka nije u skladu s Uredbom 2022/1854.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka i ocjena suda koji je uputio zahtjev

Primjena pretpostavki za utvrđivanje prihoda

- 9 Žalitelji iz glavnog postupka kritiziraju primjenu pretpostavki za utvrđivanje prihoda koje proizvođači električne energije ostvaruju na tržištu. Naime, u pobijanoj se odluci u pogledu dokumenata/informacija koje treba dostaviti na temelju obrasca prijave koji se njome utvrđuje navode pretpostavke iz članka 22.*ter* stavka 5. drugog podstavka Zakona o električnoj energiji. Tako korisnik prilikom prijave svojeg prihoda na platformi koju je u tu svrhu predvidio CREG treba „odabrati odgovarajuću pretpostavku ili odgovarajuće pretpostavke u padajućem izborniku [...]” (točka 83. pobijane odluke).
- 10 Prva i druga pretpostavka (predviđene u članku 22.*ter* stavku 5. drugom podstavku točkama 1° i 2° Zakona o električnoj energiji) primjenjuju se, s jedne strane, na nuklearne elektrane Doel 3 i 4 te Tihange 2 i 3 te, s druge strane, na nuklearnu elektranu Tihange 1. Te su pretpostavke neoborive.
- 11 Treća pretpostavka (članak 22.*ter* stavak 5. drugi podstavak točka 3° Zakona o električnoj energiji) primjenjuje se na postrojenja koja nisu obuhvaćena prvim dvjema pretpostavkama i čija je proizvodnja obuhvaćena ugovorom o kupnji električne energije.
- 12 Četvrta pretpostavka (članak 22.*ter* stavak 5. drugi podstavak točka 4° Zakona o električnoj energiji) primjenjuje se na postrojenja koja nisu obuhvaćena prvim trima pretpostavkama i koja nemaju koristi od mehanizma potpore proizvodnji (osim ako se tim mehanizmom predviđa da iznos potpore ne ovisi o kretanju cijene električne energije).
- 13 Peta pretpostavka (članak 22.*ter* stavak 5. drugi podstavak točka 5° Zakona o električnoj energiji) primjenjuje se na postrojenja koja nisu obuhvaćena prvim četirima pretpostavkama.
- 14 Prva, druga, treća, četvrta i peta pretpostavka u biti se temelje na fikciji da je električnu energiju trebalo prodavati dnevno po cijeni električne energije za svaki od tih dana na platformi za trgovanje električnom energijom ako je električna energija prodana terminski i po satu te ako je električna energija prodana na tržištu za dan unaprijed.
- 15 Treća, četvrta i peta pretpostavka oborive su ako obveznik može dokazati da se tržišni prihodi razlikuju od onih utvrđenih na temelju tih pretpostavki te da se opravdano primjenjuje prodajna strategija drukčija od one predviđene pretpostavkom koju namjerava oboriti (članak 22.*ter* stavak 5. drugi podstavak točka 6° Zakona o električnoj energiji i točka 142. pobijane odluke). Međutim, obaranje te pretpostavke vrlo je složeno u upravnom smislu jer se od obveznika zahtijeva da dokaže svoje stvarne tržišne prihode „za cjelokupni proizvodni park”,

što stoga obuhvaća postrojenja na koja se primjenjuje sustav nameta i druga postrojenja (primjerice tehnologije na plin i ugljen).

- 16 Usto, na samu tu oborivost primjenjuju se nove neoborive pretpostavke.
- 17 Kao prvo, na temelju članka 22.ter stavka 5. drugog podstavka točke 6° podtočke (a), smatra se da je prodaja unutar grupe „izvršena u svrhu primjene [tog] članka na temelju cijene [koja odgovara] tržišnoj cijeni na dan transakcije za razdoblje isporuke na koje se odnosi transakcija, kako je objavljena na platformi za trgovanje energetskim blokovima uspostavljenoj u Belgiji”. Međutim, transakcija unutar grupe može se izvršiti uz trošak koji je manji od burzovne cijene (zbog nepostojanja marže i/ili ograničavanja troškova povezanih s proizvodnjom i potrošnjom na zajedničkoj lokaciji) ili može ovisiti o burzovnoj cijeni koja nije objavljena u Belgiji.
- 18 Kao drugo, u skladu s točkom (b) te odredbe, „svaka količina proizvedene i prodane električne energije, ali koja nije prodana terminski, smatra se prodanom po referentnoj tržišnoj cijeni”, koja se u članku 2. točki 40° Zakona o električnoj energiji definira kao dnevna burzovna cijena (i stoga je vrlo osjetljiva na fluktuacije cijena koje mogu dovesti do češćeg prekoračenja gornje granice, a time i do većeg nameta). Međutim, količina električne energije koja nije prodana terminski mogla se prodati na temelju ugovora u kojem nije navedena referentna burzovna cijena ili referentna dnevna burzovna cijena.
- 19 Kao treće, točkom (d) navedene odredbe određuje da se „smatra da je količina električne energije prodane na tržištu za dan unaprijed bila predmet transakcije za svako razdoblje isporuke od jednog sata”. Ta pretpostavka može dovesti do uzimanja u obzir neostvarenih prihoda (vidjeti točku 21. ovog sažetka).
- 20 S obzirom na te tri pretpostavke koje se primjenjuju na obaranje prethodno navedene treće, četvrte i pete pretpostavke, žalitelji smatraju da je cijeli sustav uređen pretpostavkama i da stoga ne omogućuje da se uzmu u obzir stvarno ostvareni prihodi.
- 21 Stoga je posljedica tog sustava uzimanje u obzir fiktivnih prihoda, pri čemu proizvođači električne energije ne mogu dokazati svoje stvarne prihode jer su te pretpostavke u konačnici neoborive. Prema tome, pretpostavke dovode do nameta u slučaju prekoračenja gornje granice za jedan dan ili jedan sat razdoblja, čak i ako je stvarno naplaćena cijena prosječna cijena koja je niža od gornje granice ili fiksna cijena koja je niža od gornje granice. Pravi je cilj tog sustava povećati porez neovisno o stvarno ostvarenim prihodima.
- 22 Međutim, gornja granica uvedena Uredbom 2022/1854 odnosi se na stvarno ostvarene prihode proizvođača električne energije i primjenjuje se po transakciji. Na temelju obvezujuće prirode i izravnog učinka te uredbe, kao i načelâ nadređenosti i djelotvornosti prava Unije, CREG je bio obvezan primijeniti navedenu uredbu te je trebao izuzeti iz primjene nacionalne odredbe (u ovom slučaju pretpostavke) koje su protivne pravilima prava Unije.

- 23 Prema CREG-ovu mišljenju, cilj je Uredbe 2022/1854 uspostaviti obveznu najveću gornju granicu tržišnih prihoda od električne energije, ali bez usklađivanja: države članice stoga su zadržale ovlast donošenja različitih mjera, što su i učinile, s obzirom na to da se donesene mjere znatno razlikuju među državama članicama, osobito u pogledu visine gornje granice, razdoblja primjene i drugih elemenata.
- 24 Usto, u uvodnoj izjavi 37. Uredbe 2022/1854 izričito se predviđa da države članice mogu upotrijebiti razumne procjene za izračun gornje granice tržišnih prihoda.
- 25 Zakonodavac bi to učinio da je primijenio sporne pretpostavke koje su bile nužne jer tehnički nije moguće sa sigurnošću povezati svaki ubrizgani elektron električne energije s transakcijom koja ima cijenu.
- 26 Taj sustav ne bi doveo do fiktivnih prihoda, nego bi se njime izvršile procjene za utvrđivanje gornje granice prihoda, koja je u svakom slučaju mnogo viša od one za koju su proizvođači mogli očekivati da će je postići na tržištu prije energetske krize.
- 27 Iako CREG ne osporava da su pretpostavke u pogledu nuklearnih elektrana doista neoborive, tvrdi da su one u skladu s prodajnim strategijama koje su prethodno utvrđene u dogovoru s operatorima predmetnih elektrana i koje se primjenjuju već godinama (za potrebe naplate pristojbi), što se ne može smatrati nerazumnim.
- 28 Kad je riječ o drugim pretpostavkama, one su oborive na temelju članka 22.ter stavka 5. drugog podstavka točke 6° Zakona o električnoj energiji. Kad bi bilo potrebno dokazati stvarne prihode za cjelokupni proizvodni park (dakle ne samo za postrojenja za koja se plaća namet), to bi bio razuman zahtjev kojim se nastoje izbjeći umjetni prijenosi prihoda među postrojenjima. Tom se odredbom također nastoji spriječiti obveznike koji pripadaju istoj grupi da zaobiđu plaćanje nameta time što se fiktivno predviđa transakcijska cijena niža od gornje granice (što je strategija koja je uostalom predviđena u članku 6. stavku 3. Uredbe 2022/1854). Kad je riječ o drugim pravilima iz članka 22.ter stavka 5. drugog podstavka točke 6° Zakona o električnoj energiji, ona ne dovode do oporezivanja fiktivnih prihoda, nego se njima nastoji omogućiti primjena nameta po transakciji.
- 29 État belge (Belgijska Država) dodaje da samom Uredbom 2022/1854 nije utvrđeno posebno pravilo za izračun viška prihoda i da Komisija nije pružila smjernice u tom pogledu, suprotno onomu što se predviđalo tom uredbom. Stoga je bilo na državama članicama da utvrde takvo pravilo, a iz uvodne izjave 37. navedene uredbe proizlazi da su u tu svrhu bile ovlaštene upotrijebiti razumne procjene kao što su sporne pretpostavke.
- 30 Primjena pretpostavki omogućila bi smanjenje tehničkih poteškoća povezanih s točnim određivanjem cijene za svaki MWh koji je prodan i isporučen tijekom razdoblja primjene nameta. Time bi se smanjilo i administrativno opterećenje obveznikâ i javnih tijela zaduženih za primjenu nameta.

- 31 Sud koji je uputio zahtjev pak ističe da se, zbog razlika u načinu organizacije veleprodajnih tržišta električne energije u državama članicama i posebnih lokalnih uvjeta, Uredbom 2022/1854 državama članicama priznaje uloga u načinu provedbe gornje granice, što podrazumijeva da bi ta uredba trebala biti predmet nacionalnih mjera u svakoj državi članici.
- 32 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu također upućuje na nepostojanje Komisijinih smjernica za provedbu obvezne gornje granice, iako su one predviđene u članku 6. stavku 5. Uredbe 2022/1854.
- 33 Međutim, tvrdi da se sustav koji je belgijski zakonodavac uspostavio u članku 22.ter Zakona o električnoj energiji i koji predstavlja osnovu za obrazac prijave prihoda iz pobijane odluke, što je faza koja prethodi utvrđivanju nameta koji treba platiti svaki obveznik, temelji na skupu ili nizu pretpostavki koje obveznik nikad ne može u potpunosti izbjeći, što dovodi do toga da ne može prijaviti svoje stvarno ostvarene prihode. Naime, pretpostavke se temelje na teoretskim prodajnim strategijama koje nisu povezane sa stvarnošću strategija i prodaje proizvođača, dok odredbe Uredbe 2022/1854 upućuju na to da se višak prihoda izračunava na temelju stvarno ostvarenih tržišnih prihoda. Sud koji je uputio zahtjev u tom se pogledu oslanja na tekst sljedećih odredbi te uredbe (isticanje suda koji je uputio zahtjev):
- u članku 2. točki 5., „tržišni prihod” definira se kao „**ostvareni prihod** koji proizvođač prima u zamjenu za prodaju i isporuku električne energije u Uniji, bez obzira na ugovorni oblik u kojem se odvija takva razmjena, uključujući ugovore o kupnji energije i druge postupke zaštite od rizika fluktuacija na veleprodajnom tržištu električne energije, isključujući bilo kakvu potporu koju dodjeljuju države članice”;
 - u članku 2. točki 9., „višak prihoda” definira se kao „pozitivna razlika **između tržišnih prihoda proizvođača** po MWh električne energije i gornje granice tržišnih prihoda od 180 EUR po MWh električne energije, predviđene u članku 6. stavku 1.”;
 - člankom 6., naslovljenim „Obvezna gornja granica tržišnih prihoda”, određuje se:
 - „1. **Tržišni prihodi proizvođača ostvareni** proizvodnjom električne energije iz izvora iz članka 7. stavka 1. ograničavaju se na najviše 180 EUR po MWh proizvedene električne energije.
 2. Države članice osiguravaju da se gornja granica tržišnih prihoda primjenjuje na sve tržišne prihode proizvođača [...]”;
 - člankom 7., naslovljenim „Primjena gornje granice tržišnih prihoda na proizvođače električne energije”, predviđa se:

„Gornja granica **tržišnih prihoda** predviđena u članku 6. primjenjuje se na **tržišne prihode ostvarene prodajom** električne energije proizvedene iz sljedećih izvora: [...]”

34 Osim toga, čini se da se sama filozofija uspostavljenog sustava, odnosno utvrđivanje gornje granice tržišnih prihoda i mogućnost država članica da ubiru prihode veće od te gornje granice, nužno odnosi na stvarno ostvarene prihode. Naime, ubiranje neostvarenih prihoda moglo bi se činiti proturječnim.

35 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, čini se da se to osobito potvrđuje uvodnom izjavom 30. Uredbe 2022/1854:

„Gornju granicu tržišnih prihoda trebalo bi odrediti za tržišne prihode, a ne na ukupne prihode od proizvodnje (uključujući druge potencijalne izvore prihoda kao što je zajamčena poticajna premija) kako bi se izbjegao znatan utjecaj na početnu očekivanu profitabilnost projekta. Bez obzira na ugovorni oblik u kojem se može odvijati trgovina električnom energijom, **gornja granica tržišnih prihoda trebala bi se primjenjivati samo na ostvarene tržišne prihode. To je potrebno kako bi se izbjeglo nanošenje štete proizvođačima koji zapravo ne ostvaruju koristi od trenutačnih visokih cijena električne energije** zbog toga što su svoje prihode zaštitili od fluktuacija na veleprodajnom tržištu električne energije. **Stoga, u mjeri u kojoj postojeće ili buduće ugovorne obveze**, kao što su ugovori o kupnji energije iz obnovljivih izvora i druge vrste ugovora o kupnji energije ili terminskih ugovora, **rezultiraju tržišnim prihodima od proizvodnje električne energije do razine gornje granice tržišnih prihoda, ova Uredba ne bi trebala utjecati na takve prihode.** Mjera kojom se uvodi gornja granica tržišnih prihoda stoga ne bi trebala odvratiti sudionike na tržištu od preuzimanja takvih ugovornih obveza” (isticanje suda koji je uputio zahtjev).

36 Taj sud ističe da se, suprotno tomu, u uvodnoj izjavi 37. navodi:

„Kako bi se osigurala učinkovita provedba gornje granice tržišnih prihoda, proizvođači, posrednici i relevantni sudionici na tržištu trebali bi dostaviti potrebne podatke nadležnim tijelima država članica i, prema potrebi, operatorima sustava i nominiranim operatorima tržišta električne energije. **S obzirom na velik broj pojedinačnih transakcija za koje nadležna tijela država članica moraju osigurati provedbu gornje granice tržišnih prihoda, ta bi tijela trebala moći upotrijebiti razumne procjene za izračun gornje granice tržišnih prihoda**” (isticanje suda koji je uputio zahtjev).

37 Osim što sud koji je uputio zahtjev ne vidi na koji bi način uvodna izjava mogla spriječiti primjenu odredbi neke uredbe, i dalje nije uvjeren da navedena mogućnost koja se ostavlja državama članicama da upotrijebe procjene dopušta tim državama da predvide sustav koji se temelji samo na neoborivim pretpostavkama, ili na djelomično oborivim pretpostavkama, ali na način da se dopušta postojanje (neoborivih) elemenata koje je teoretski unaprijed utvrdila država članica, neovisno o stvarno ostvarenim prihodima.

- 38 Kad je riječ o argumentima koje su CREG i Belgijska Država istaknuli u pogledu tehničkih poteškoća i smanjenja administrativnog opterećenja obveznikâ, sud koji je uputio zahtjev smatra da se njima, iako mogu opravdati primjenu pretpostavki (ili pak upotrebu procjena), ne može objasniti neoborivost tih pretpostavki te bi obveznicima trebalo dopustiti da dokumentiraju svoje stvarne prodajne strategije i stvarne prihode u svakom slučaju u kojem se pokaže da je moguće uspostaviti vezu između tehničkih postrojenja i uvjeta prodaje.
- 39 Sud koji je uputio zahtjev također ističe da iz Komisijina izvješća ni na koji način ne proizlazi da su sve države članice uspostavile sustav koji se temelji na pretpostavkama, s obzirom na to da se izbor donesen u Belgiji čini kao relativno izoliran slučaj.
- 40 U okviru sustava pretpostavki za potrebe teoretskog utvrđivanja prihoda koji služe kao osnova za izračun nameta, kao što je onaj uspostavljen člankom 22.ter Zakona o električnoj energiji, i na kojem se temelji pobijana odluka, postavlja se pitanje na koji način treba tumačiti članke 6., 7. i 8. Uredbe 2022/1854, u vezi s njezinim člankom 2. točkama 5. i 9., kako bi se utvrdilo dopušta li se tim odredbama takav sustav. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da je, kako bi donio odluku, potrebno uputiti Sudu pitanje u tom pogledu.

Razdoblje obuhvaćeno pobijanom odlukom

- 41 Neki se žalitelji pozivaju na nezakonitost pobijane odluke u dijelu u kojem se njome utvrđuje obrazac prijave i oblik dokumenata koje treba dostaviti „za razdoblje od 1. kolovoza do zaključno 31. prosinca 2022.”, dok se u skladu s Uredbom 2022/1854, na temelju njezina članka 22. stavka 2. točke (c), gornja granica prihoda primjenjuje samo od 1. prosinca 2022. (suprotno prijedlogu uredbe kojim se državama članicama ostavila mogućnost da predvide raniju primjenu).
- 42 Tvrde da ranija primjena gornje granice predstavlja povredu općeg načela prava Unije, odnosno načelâ pravne sigurnosti i legitimnih očekivanja. Osim toga, ta ranija primjena ima znatne praktične posljedice jer su cijene električne energije u kolovozu 2022. dosegle najvišu razinu.
- 43 Dodaju da zakonodavac nije naveo razlog zbog kojeg je namjeravao dati prijevremeni učinak Uredbi 2022/1854.
- 44 CREG odgovara da je u području ekonomske politike intervencija Europske unije (u ovom slučaju Vijeća na temelju članka 122. stavka 1. UFEU-a u slučaju poteškoća u opskrbi određenim proizvodima, poglavito u području energetike) ograničena na koordinaciju gospodarskih politika kojom se ne zadire u suverenu ovlast država članica u području oporezivanja, tako da je belgijski nacionalni zakonodavac mogao djelovati u tom području donošenjem „dodatne” mjere na temelju svoje porezne autonomije.

- 45 Uostalom, sama Uredba 2022/1854 ne dovodi do ujednačenog oporezivanja viška prihoda, nego se njome samo osigurava koordinacija odgovora država članica, koje i dalje imaju širok manevarski prostor kako bi učinkovito odgovorile na situaciju, uzimajući u obzir posebnosti njihova nacionalnog energetskog tržišta.
- 46 Belgijska Država pojašnjava da se tom uredbom Belgiji ni na koji način nije zabranilo da poduzme porezne mjere primjenjive na razdoblje prije 1. prosinca 2022., u ovom slučaju na razdoblje koje počinje 1. kolovoza 2022.
- 47 Legitimnost toga da Belgija izvršava vlastitu poreznu nadležnost za to razdoblje u skladu je s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti.
- 48 Belgijska Država također upućuje na članak 8. stavak 1. Uredbe 2022/1854, na temelju kojeg države članice mogu „zadržati ili uvesti mjere kojima se dodatno ograničavaju tržišni prihodi proizvođača koji proizvode električnu energiju iz izvora navedenih u članku 7. stavku 1., uključujući mogućnost razlikovanja tehnologija, kao i tržišni prihodi drugih sudionika na tržištu, uključujući one koji se bave trgovanjem električnom energijom”, a stoga i proširiti gornju granicu na razdoblje prije onog koje se predviđa tom uredbom.
- 49 Kad je riječ o okolnosti da mogućnost ranije dobrovoljne primjene navedene uredbe koja je predviđena u prijedlogu uredbe nije preuzeta u konačnom tekstu, ona se objašnjava neprikladnošću takve izričite odredbe i nije dokaz da je zakonodavac Unije namjeravao zabraniti raniju primjenu sustava gornje granice prihoda tijekom vremena.
- 50 Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da razdoblje na koje se odnosi pobijana odluka proizlazi iz članka 22. *ter* stavka 1. Zakona o električnoj energiji, kojim se određuje da se „ovim člankom uvodi gornja granica prihoda [...] ostvarenih u razdoblju od 1. kolovoza 2022. do 30. lipnja 2023. [...]” i da se u obrazloženju tog zakona navodi da se njime „osigurava djelomična provedba Uredbe [2022/1854]”, pri čemu se podrazumijeva da „djelomičnost” provedbe proizlazi iz činjenice da se Zakonom od 16. prosinca 2022. nastoji osigurati provedba Uredbe 2022/1854 samo u pogledu električne energije (poglavlje II. te uredbe), a ne u pogledu nafte, plina i ugljena (poglavlje III. navedene uredbe).
- 51 Taj sud ističe da belgijski zakonodavac nije naveo razlog zbog kojeg je namjeravao utvrditi datum stupanja na snagu nameta koji se razlikuje od datuma predviđenog Uredbom 2022/1854 te da ni teza koju zagovaraju CREG i Belgijska Država, prema kojoj je sustav nameta hibridan (nacionalna mjera od 1. kolovoza do 30. studenoga 2022., a zatim provedba Uredbe 2022/1854 od 1. prosinca 2022.), ne proizlazi iz ispitivanja pripremnih akata.
- 52 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se članku 22. stavku 2. te uredbe, kojim se utvrđuje da gornja granica viška prihoda stupa na snagu 1. prosinca 2022., čime se osigurava koordinacija među državama članicama, mogu protiviti nacionalne mjere kojima se osigurava provedba sustava od ranijeg datuma.

- 53 Taj sud u tom pogledu upućuje na uvodnu izjavu 11. navedene uredbe, u kojoj se navodi da „[n]ekoordinirano određivanje gornje granice tržišnih prihoda od električne energije [...] može dovesti do znatnih razlika među proizvođačima u Uniji”. Upućuje i na načela nadređenosti i djelotvornosti prava Unije, kao i na načelo lojalne suradnje između Unije i država članica.
- 54 Kad je riječ o članku 8. stavku 1. točki (a) Uredbe 2022/1854, sudu koji je uputio zahtjev nije jasno uključuje li mogućnost koja se ostavlja državama članicama da „zadrž[e] ili uve[du] mjere kojima se dodatno ograničavaju tržišni prihodi proizvođača koji proizvode električnu energiju” i mogućnost provedbe sustava gornje granice prije datuma stupanja na snagu te uredbe, s obzirom na to da se same odredbe navedene uredbe koje se odnose na gornju granicu (uključujući njezin članak 8.) primjenjuju isključivo od 1. prosinca 2022. do 30. lipnja 2023.
- 55 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno pitati Sud o tumačenju članka 6., 7., 8. i 22. Uredbe 2022/1854, povezanih s načelima nadređenosti i djelotvornosti prava Unije te načelom lojalne suradnje, kako bi se utvrdilo protive li se tim odredbama nacionalne mjere kojima se predviđa provedba gornje granice viška prihoda proizvođača električne energije od datuma ranijeg od onog predviđenog tom uredbom.

Prethodna pitanja

1. Treba li članke 6., 7. i 8. Uredbe Vijeća 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije, u vezi s njezinim člankom 2. točkama 5. i 9., s obzirom na sve njezine uvodne izjave, te osobito u vezi s člankom 288. UFEU-a i člankom 6. UEU-a, tumačiti na način da im se protivi primjena nacionalnih mjera kao što su one iz članka 22.ter Zakona o električnoj energiji, konkretno njegova stavka 5. drugog podstavka, kojima se predviđa da gornja granica iz članka 6. Uredbe dovodi do nameta na višak prihoda proizvođača električne energije kad se višak prihoda u odnosu na uspostavljenu gornju granicu utvrđuje s obzirom na određene tržišne prihode koji se za neka postrojenja određuju na temelju neoborivih pretpostavki o izračunu teoretskih prihoda (vidjeti članak 22.ter stavak 5. drugi podstavak točke 1° i 2° Zakona o električnoj energiji), čime se obveznike plaćanja nameta sprečava da prijave i ostvare svoje stvarne prihode?
2. Treba li članke 6., 7. i 8. Uredbe Vijeća 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije, u vezi s njezinim člankom 2. točkama 5. i 9., s obzirom na sve njezine uvodne izjave, te osobito u vezi s člankom 288. UFEU-a, člankom 6. UEU-a te načelom proporcionalnosti, tumačiti na način da im se protivi primjena nacionalnih mjera kao što su one iz članka 22.ter Zakona o električnoj energiji, konkretno njegova stavka 5. drugog podstavka, kojima se predviđa da gornja granica iz članka 6. Uredbe dovodi do nameta na višak prihoda proizvođača

električne energije kad se višak prihoda u odnosu na uspostavljenu gornju granicu utvrđuje s obzirom na određene tržišne prihode koji se za neka postrojenja (vidjeti članak 22.*ter* stavak 5. drugi podstavak točke 3°, 4°, 5° i 6°) određuju na temelju pretpostavki koje su predstavljene kao oborive, ali koje se mogu oboriti samo, s jedne strane, uz dokaz o njihovim stvarnim prihodima za sva njihova postrojenja, uključujući postrojenja koja nisu obuhvaćena područjem primjene Uredbe, i, s druge strane, uz daljnju primjenu određenih pretpostavki, čime se obveznike plaćanja nameta sprečava da prijave i ostvare svoje stvarne prihode?

3. Treba li članke 6., 7., 8. i 22. Uredbe Vijeća 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije, u vezi s načelima nadređenosti i djelotvornosti prava Unije te načelom lojalne suradnje (članak 4. stavak 3. UEU-a) i osobito u vezi s člankom 288. UFEU-a te s obzirom na uvodne izjave te uredbe, tumačiti na način da im se protivi primjena nacionalnih mjera donesenih nakon stupanja na snagu navedene uredbe, poput članka 22.*ter* stavka 1. Zakona o električnoj energiji, koji je uveden Zakonom od 16. prosinca 2022. i kojim se predviđa da se sustav gornje granice tržišnih prihoda koje su ostvarili proizvođači električne energije provodi od datuma prije 1. prosinca 2022., kao što je 1. kolovoza 2022.?

Zahtjev za ubrzani postupak

- 56 Budući da sud koji je uputio zahtjev prilikom razmatranja žalbi koje su mu podnesene odlučuje kao u postupku privremene pravne zaštite, u skladu s člankom 29.*bis* Zakona o električnoj energiji, zatražio je primjenu ubrzanog prethodnog postupka u skladu s člankom 105. Poslovnika Suda.